

EU update desinformatie

Lange-termijn inzet

- Er is door NL met resultaat geïnvesteerd in het verbreden van de EU aanpak. O.a. door het schrijven van een non-paper, reguliere contacten met de Commissie en het actief delen van het Nederlandse beleid is de Commissie goed bekend met de Nederlandse multi-stakeholder aanpak, met het belang van de waarborging van grondrechten. Continueren van die inzet is nodig.
- N.a.v. de evaluatie van de Code of Practice¹ (Q2) verwachten we een voorstel van de CIE (Q4) voor nadere regelgeving, o.a. t.a.v. transparantie politieke advertenties in het zgn. 'Democracy Action Plan'. Het is een voordeel dat VEP Jourová opnieuw belast is met het dossier.
- De 'Digital Services Act', die o.a. ex ante regulering van internetplatforms zou bevatten, wordt waarschijnlijk wel uitgesteld tot Q1 2021

Desinformatie rond COVID-19

- Desinformatie rond COVID-19 staat Europees volop in de belangstelling. Recente analyses van de EDEO over desinfo rond Corona laten zien dat pro-Kremlin media inzetten op grootschalige verspreiding van speculatieve spinsels en complottheorieën om de EU en VS te schaden of hun effectiviteit in twijfel te trekken. Deze worden ook verspreid door in Europa gevestigde (maar aan het Kremlin gerelateerde) media outlets, zoals Sputnik Deutschland en Russia Today Espagna.
- De desinformatiedreiging door statelijke actoren lijkt qua methoden en technieken nog niet af te wijken van het normbeeld, maar de omvang is wel sterk toegenomen in coronacrisis. Het ondermijnen van de multilaterale samenwerkingsverbanden waar NL deel van uitmaakt is zorgelijk en raakt ook aan de Nederlandse veiligheidsbelangen.
- Nationaal lijkt voornamelijk misinformatie te worden verspreid door burgers.
- De CIE heeft campagnes gestart om burgers te wijzen op het belang van betrouwbare informatie.
- EDEO heeft haar StratCom activiteiten opgeschaald. Zo zet zij meer in op een pro-EU narratief met feitelijke informatie. Dit bevat o.a. consulaire steun activiteiten, berichten van de HV en succesverhalen van steun door EU delegaties in derde landen. Tevens ontwikkeld EDEO specifieke communicatie actieplannen voor 6 regio's (o.a. Latijns Amerika, de MENA regio en de westelijke Balkan).
- Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van vrijdag 3 april jl. en de Political and Security Committee van dinsdag 31 maart jl. is o.a. gesproken over desinformatie. Er leeft een sterke oproep om zowel binnen als buiten de EU een positiever narratief van wat de EU doet naar buiten te brengen. Het is belangrijk om op te merken dat attributie lastig blijft vanwege de enorme hoeveelheid informatie en berichtgeving over COVID-19.
- Nederland zet dan ook in op het versterken van pro-actieve, heldere en op feiten gebaseerde communicatie door de EU. Tevens kan de EDEO op haar gerichte desinformatie actief adresseren. Waar het desinformatie gericht op de EU-lidstaten zelf betreft, hebben de EU-lidstaten een eigen verantwoordelijkheid in het adresseren van desinformatie. Jourová (verantwoordelijke Eurocommissaris voor het desinformatie-dossier) benadrukt dat in tijden van crisis burgers toegang tot betrouwbare informatie moeten hebben en dat er levens op het spel staan als techbedrijven geen actie ondernemen tegen de grootschalige verspreiding schadelijke mis- en desinformatie.
- Jourová heeft eveneens techbedrijven opgeroepen het verdienmodel voor de verspreiding van mis- en desinformatie via hun platforms aan banden te leggen. Ook wilt ze meer toegang voor onderzoekers, factcheckers en overheden tot geanonimiseerde data over de verspreiding van informatie op de platforms.

Rapid Alert System (RAS)

Het Rapid Alert System is een online platform gefaciliteerd door de EDEO waar EULS informatie over de verspreiding van desinformatie met elkaar kunnen delen. Binnen het RAS is twee weken

¹ In September 2018 hebben de vertegenwoordigers van online platforms, sociale media netwerken, adverteerders en de advertentie-industrie de Code of Practice on Disinformation ondertekend. De Code of Practice is zelfregulerend en vrijwillig. Het adresseert de verspreiding van online mis- en desinformatie.

geleden een aparte samenwerkingsruimte opgezet voor COVID-19. Vooral de EDEO deelt in deze samenwerkingsruimte informatie over de verschillende acties van de Europese Commissie op het gebied van COVID-19. Er zijn nog weinig bijdragen vanuit lidstaten, mogelijk heeft het gelekte EDEO rapport gezorgd voor terughoudendheid in het delen van informatie in het RAS.

De groep bevat een vijftal pagina's die ook lidstaten kunnen aanvullen met hun eigen informatie of informatie van derden zoals denktanks. Deze pagina's zijn:

1. *Research on Covid-19 disinformation activities*

- Engelstalige artikelen van o.a. DFR Lab, Bellingcat, Pew Research en Politico over desinformatie.

2. *Platform activities*

- Overzicht van de activiteiten per social media platform (incl Reddit, Tiktok en Telegram) op basis van posts van de bedrijven zelf en artikelen hierover.

3. *Proactive Communication activities by EU and Member States against Covid-19 Disinformation*

- Overzicht van acties van EDEO, CIE, EP, ER, andere EU-instellingen (links naar hun informatie pagina over COVID-19, LS (tot nu toe hebben alleen Litouwen, Letland en Frankrijk aangevuld) en non-EU instellingen als de WHO.

4. *Possible cases of state-backed harmful Covid-19 Disinformation*

- Klein document. Alleen input van Duitsland (Sputnik Germany: "Washing your hands doesn't serve anything") en Polen (bericht over dat Polen het luchtruim zou blokkeren voor Russische vluchten die medische apparatuur naar Italië brengen)

5. *Tools and guides to combat (Covid-19 related) Disinformation*

- Tools/tips van o.a. Bellingcat om desinfo op te sporen, en databases van berichten van o.a. NewsGuard en de Poynter CoronaVirus Alliance Database.